

Der bliver nu tilbage det Spørgsmaal, som den ærede sidste Tale gik nærmere ind paa, nemlig Gagerings-spørgsmaalet. Vi staae her ved et Spørgsmaal, der muligviis første Gang i dette Thing bliver gjort til Gjenstand for en dyberegaaende Undersøgelse, det Spørgsmaal nemlig: „Hvorledes maa det stille sig med Gageringsforholdet, naar vi fra Embedsmænd gaae over til Begrebet: Embeds kvinder?“ Er det da rigtigt herpaa at overføre alle de samme Grundtanke, som have gjort sig gjældende med Hensyn til Mændenes Gageringsforhold? Jeg maa bede det ærede Thing undskyld, om jeg kommer noget ind paa dette almindelige Spørgsmaal, inden jeg gaar over til det særlige Spørgsmaal; jeg troer, at det vil have en vis Betydning. Der er blevet talt overmaade Meget frem og tilbage om denne Sag, der har været filltet forskjellige Forslag op, men efter min Mening har man ikke truffet det Rette i saa Henseende. Det forekommer mig klart, at, naar der tales om Embedsmænds Gagering, er der to Principer, som maae holdes skarpt ude fra hinanden. Det ene Princip er det, at naturligiis Embedsmænd, der have forskjellige Stillinger og Virkekrede, maae lønnes forskjelligt, den overordnede høiere end den underordnede, Departementschefen høiere end Contorchefen, og denne atter høiere end hans Fuldmægtig; men ved Siden deraf gjør der sig et andet Princip gjældende, og det med fuld Ret. Jeg skal ophjse dette ved at tage et Exempel fra den Verden, som ligger mig nærmest. En Adjunct ansættes ved en lærd Skole med en Begyndelsesgage af 500 Rd.; derefter stiger han hvert tredje Aar med 100 Rd., saa at han efter 15 Aars Forløb faaer den høieste Gage, 1,000 Rd. Hvad er det nu for en Tanke, der ligger bagved dette? Aabenbart ikke den, at en Mand paa 45 Aar skulde behøve det Dobbelte til sit Underhold af, hvad en Mand paa 30 Aar behøver. Jeg skal villig indrømme, at, naar man kommer til en høiere Alder, til Alderen imellem 60 og 70 Aar, kan det vel nok siges, at en Mand i denne Alder til sit personlige Underhold og sin Bequemmelighed kan trænge til noget Mere, end han behøvede, da han var yngre; men man maa kunne gage ud fra, at Manden paa

45 Aar ikke behøver Mere end Manden paa 30 Aar. Der maa altsaa ligge en anden Tanke bagved, og det er ganske naturligt den, at efter de reent menneskelige Forhold og efter vore sociale Forhold her er det Mandens Bestemmelse i en vis Alder at skulle kunne sætte Bo og ernære en Familie. Det er altsaa aabenbart, at Staten siger som saa: Fra første Færd af lønne vi Dig mindre, [for]di Du maa antages da at have kun Dig selv at sørge for, men vi give Dig i Aarenes Løb stadigt en høiere Gage, fordi vi antage, at Du, eftersom Du bliver ældre, vil have en større Familie at forsørge. Staten griber naturligviis ikke ind i det Enkelte og siger, at en Mand paa 30 Aar, der er gift, skal have en høiere Løn end en Mand paa 40 Aar, der er ugift; Staten kan kun gaae ud fra et ganske almindeligt Princip. Nu er Spørgsmaalet: Hvorledes maa det da stille sig med Hensyn til Embeds kvinder? Jeg vil da først gjøre opmærksom paa, at ifølge Sagens Natur er det aabenbart, at Kvinden væsentligst kun kan gjøre Tjylbest i et Embede, naar hun er ugift; det er aabenbart, at ikke blot hendes Huusmoderforretninger, men ganske særligt hendes Stilling som Moder vil gjøre det overordentligt vanskeligt for hende at bestyre et Embede; selv om man vil gaae ud fra, at der kan være Forhold — hvad jeg ikke skal nægte —, hvor den gifte Kvinde og Moder vil kunne bestyre et Embede, saa troer jeg dog med den største Bestemthed at maatte fastholde, at Staten aldrig kan gaae ind paa at stille den gifte Kvinde saaledes, at hun skal kunne forsørge sin Mand og sine Børn. Om vi ogsaa ville gaae ind paa, at Kvinden ogsaa som gift skal kunne bestyre Embeder, maa altsaa dog i alt Fald det stilles fast og urokkeligt op, at Forpligtelsen til at sørge for Familiens Underhold paaligger hendes Mand og ikke hende selv. Altsaa, det Hovedprincip, der maa fastholdes, naar der er Tale om en Kvindes Stilling i et Embede, er, at hun kun skal lønnes som ugift; og er der nogetsteds, hvor jeg troer, at dette vil have praktisk Anvendelse, saa er det i det Forhold, som vi her have med at gjøre. Naar man siger, at Adjuncten begynder med en Gage af 500 Rd. og stiger til en Gage af